

Kispest.

Budapest, aug. 22.

Ha egy kissé regényes kedvemben volnék, azon kezdhétném, hogy elindultam egy kis fölfedező utra s gazdagon tértem vissza a fővárosba. Mint-hogy pedig Kispesten nincsen börze, olvasóm hamar ki fogja találni, hogy nem pénzben, hanem impressziókban és tanulságokban gazdagon. A mint Budapest délkeleti részének utcáin végigszáguldott fürge autónk, egy hattyúváros szomorú képei maradoztak el melleltünk. A viseltes házsorokból azonban itt-ott égnek ágaskodott egy-egy hatalmasabb épület. Kérdésemre azt a választ kaptam: ez ilyen, ez olyan intézmény, iskola, kultur- és jótékony palota. Egy szebb idő maradványa és tanuja mind s ha keletkezését kutatjuk, végül mindig ugyanarra a névre bukkanunk: *Bárczy István* nevére. Sok időnk azonban az elmerengésre nincsen, mert a gépkocsi boszorkányos fürgesége tizenöt perc alatt ki-ripi bennünket Budapest szívéből Kispestre, utunk céljához.

A nagy városoknak az a tulajdonságuk, hogy fejlődésük virágában megmegfiadzanak és kisdedeiket letelepítik maguk körül. Így veszi körül a magyar fővárost Ujpest, Palota, Szentmihály, Mátyásföld, Kispest, Wekerletelep, Erzsébetfalva, Szentlőrinc. Ezek a telepek nőnek és gyarapodnak s végül eggyé olvadnak az anyavárossal nagy világvárossá, ha a fejlődés meg nem akad, mint teszem most, a mikor Budapest a mostoha időt és a mostoha kezeket nyögi, a melyekre jutott.

Tehát Kispestre értünk. Autónk a nyilegyenes Üllői-ut folytatásába, Kis-

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím: *Kispest*

Forrás:

Budapesti Hírlap

Bp

(Hely)

1924. 8. 23.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Cím)

Osztályozás

Tárgy

674.2

Hely

Idő

"1924"

Személy

pest nyilegyenes, szinte végeláthatatlan főutcájába futott be. Ennek a Kispestnek talán két vagy három ház kivételével, mely vakmerőn a levegőbe építette pár emeletét, csupa földszintes háza van. Ellenben lakosai száma megütötte a *hetvenezretet*. Hogy ez a sok nép (husz évvel ezelőtt ennyi lakosu városa Nagymagyarországnak is alig volt kettő-három), hogy ez a sok nép a város föld-

szintes házaiban elférhessen, képzelnünk lehet, hogy a milyen beláthatatlan a város hosszúsága, éppen olyan végeérhetetlen a szélessége is. Egy-két jó esztendő (ha van még ebből a portékából a gondviselés raktárán számunkra némi készlet) és Kispest összeér Wekerleteleppel és Erzsébetfalvával, és lassan elsompolyog a másik oldalon Kőbányaig. A város kitűnő polgármesterén, a ki hivatalos gondjai mellett a társadalom magánbajaival is szeretettel foglalkozik (teszem azt, vagy másfélszáz szegény kispesti gyermeket nyaraltat ezidő szerint a Balaton mellett, a Zsófia szanatóriumában) s jeles tanácsán nem mulik semmi siker. Most is, és éppen ez vitt ki bennünket Kispestre, *ipari és kereskedelmi árumintavásárt* rendez a város, melyről rövid ujságcikkek már hirt adtak. Van ott természetesen minden, a mit szorgalmas kezek készítenek és ügyes kereskedők forgalomba hoznak. De egy dolog van, a mihez foghatót sehol sem találunk. Kispest ugyanis a magyar butoripar empóriumának látszik. A kispesti mesterek, ha az ember kiállított remekeit nézi,

elmondhatja, hivatva vannak arra, hogy a szakmában a világ, vagy mondjuk, Európa empóriumává tegyék városukat. Látni ott a kiállításon nyolc mester műhelyéből egyszerűségükben művészi és művészi pompával készült garnitúrákat, melyeknek ízlése, finomsága, eredetisége elragadja az embert. Munkája pedig megbízhatóság, tartósság, precízió dolgában megfelel a magyar asztalosmesterség külföldi jó hírének. Tudtommal a párisi asztalosműhelyek és a szücsök vezérmunkásai magyarok. Van négy vagy öt elsőrendű butorasztalos mester Párisban magyar. S ha ott magyar munkás jelentkezik, ha nincs hely a műhelyben, a párisi asztalos elküldi francia munkását s helyére ülteti a magyart. Ennek a kispesti butorkiállításnak, akár anyagát, akár formáját, akár művészi díszét nézzük, minden egyes darabja mint egy trombitás herold hirdeti a kispesti butoripar világ-hívatását.

Annak pedig, hogy én mindezt itt

írom meg, ezen a feltűnő helyen, minden olvasóm gondolhatja, hogy nagy oka van. Az idő, a gazdasági válság, a pénz elértéktelenedése, a világ szegényedése ráfekszik erre a remek iparra is. A mesterek dolgoztatnak, a meddig bírják. A raktáraik megtelnek, a kaszuszájuk pedig kiüresednek. Rettegve kell arra gondolniok, hogy munkásaikat, a kik között valóságos művészek vannak, nem tudják megtartani. A gazdagabb külföld vonzza és kecségetti őket. Magyarország maga, ha jólétben usznék is, ily ipart táplálni nem lenne

elég. Ennek világpiac kell. És ha a mai nyomoruságot sikerül a mestereknek megszűniök és ha sikerül megfelelő külföldi összeköttetéseket találniok, akkor Kispest nevét a kispesti műbutor fogja meghordozni a szárazon és tengereken túl is.

És a butoré mellett Kispest egy másik müiparág bölcsőjét is ringatja — majdnem azt mondom — ihletett kezekkel: a *szőnyegkötés* művészetét. Oly tökéletes munkákat látni ott a butorok körül, mind eredeti kompozíció, a melyek félelmes hadat fognak pár év múlva indítani a szőnyegimport ellen.

És beszélnek nekem, hogy ebben a magyar leányok csodálatos ügyességet revelálnak. És beszélnek, hogy boldogtalan B-listások az asztalosműhelyekben a könnyebb és finomabb munkában meglepő eredménnyel próbáltak szerencsét.

Mily fontos és nagy dolog azoknak a munkája, a kik a nagybeteg ország gyógyítását vették a kezükbe. Persze, ők nagy pénzügyi műveleteken, kölcsönökön, költségvetések egyensúlyozásán, devizákon, stabilizáláson, hitelkérdéseken dolgoznak. De munkájuk hatása elér a műhelyekbe, a családokba, a piacokra, elér a termelés minden ágára s az ő sikerük előfeltétele annak, hogy fajunk csodás képességei, a mesterségekben is művészi adományai, a mesterek áldozatkész birkózása a viszonyok mostohaaságával ne vesszen kárba az országnak hasznára és dicsőségére egyaránt.

A közélet minden ágának vezérem-

berei, kiket szerencse sodort vagy
becsvágy csalt, vagy képesség állított
helyükre, kimondhatatlan felelősséggel
fognak a jövő ítélőszéke elé kerülni s
egy hálás utókor áldani fogja azokat,
a kik betöltötték hivatásukat, vagy egy
csalódott, rombadőlt nemzedék dobálja
átkait sirjukra. És bizony-bizony, jobb
az utókor által elfelejtetni, mint egy
boldogtalan nemzedék átkával terhel-
ten emlegettetni.